

Studijní předmět: Etika v pedagogice
Zpracoval: Lukáš Taller
Forma studia: kombinovaná
Obor studia: Speciální pedagogika – vychovatelství (Bc.)
Ročník: I.
Studijní skupina: M025
Akademický rok: 2013/2014
Vyučující: PhDr. Olga Nytrová
E-mail: L.Taller@seznam.cz

JE TŘEBA DBÁT NA SPRAVEDLNOST A SOLIDARITU?

1.1 SOLIDARITA

„Když se vytratila veškerá naděje, když nikdo nepřichází na pomoc a krásy života vyprchaly, zjišťuji, že pomoc přece přichází, i když nevím jak a odkud.“¹

Mahátma Gándhí

Než se zaměřím na samotný výklad pojmu solidarita, pohledem na tento pojem v etických souvislostech, tak bych velice rád uvedl etymologický význam tohoto slova.

„Pochází z latinského slova solidus, pevný, celistvý. Odtud vznikl středověký právní pojem in solidum, který znamenal, že nějaká skupina lidí vystupuje před soudem a přijímá závazky jako celek, „jako jeden muž“.

Francouzské solidaire označuje od 15. století stav, kdy lidé jednají ve shodě a navzájem ručí za své závazky.

Slovo se pak rozšířilo do dalších jazyků a od 19. století se začalo chápat jako konkrétní vyjádření pojmu „bratrství“ z hesla Francouzské revoluce „Volnost, rovnost, bratrství“. V tomto smyslu se stalo heslem zejména dělnického hnutí a později sociální demokracie. V téže době vznikl i pojem „solidarizovat se“ s někým, vyjádřit mu podporu a spojit s ním své zájmy i závazky.“²

Když se zamyslíme nad dnešním světem, jenž je přemodernizovaný, přetechnizovaný, plný chaosu a změn, jež nemusejí být změnami kladnými pro soudobou společnost. Ekonomická

¹ KACZOR, Michal. *Zamyšlení se nad podobou solidarity v dnešní společnosti* [online]. 2008-2013 [cit.2013-15-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.michalkaczor.cz/zamysleni-nad-podobou-solidarity-v-dnesni-spolecnosti>>.

² *Solidarita* [online]. 2013 [cit.2013-15-12]. Dostupné z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Solidarita>>.

nestabilita, hospodářská krize, neuznávání společenských norem, většina rodičů například nemá dostatečný čas na výchovu svých potomků z důvodu pracovní zátíženosti apod.

I přes to dochází k různým projevům solidárního chování. Ať už se jedná o různé finanční podpory zemím tzv. třetího světa, které mají velice slabou ekonomickou a hospodářskou stránku svého státu.

Podpora ze strany řady jedinců a organizací, kteří bez váhání jdou a pomůžou starým nemohoucím lidem, lidem bez domova, dětem v dětských domovech, jedincům v postižených oblastech, kterým příroda sebrala vlastní střechu nad hlavou apod.

Nejde pouze o finanční pomoc, v některých případech jde i o pomoc dušení, která může mít velkou sílu v nápravě či změně. Ze všech těchto důvodů (i dalších) bych si dovolil tvrdit, že solidarita je důležitou ctností, jež by měla být součástí každé společnosti.

„Solidarita znamená vzájemný svazek či ochotu vzájemně se podporovat. Etický postoj solidarity plyn bezprostředně ze základního postoje odpovědnosti.

W. Weischedel říká, že odpovědnost se rozvíjí ke spoluodpovědnosti – každý je vyzván, aby solidaritu uskutečňoval, jako důležitý etický požadavek.

Člověk by měl být solidární nad rámec soukromé oblasti, a to především na poli veřejnosti. Např. bez solidarity nemůže být úspěšná žádná vláda. Obecná lidská solidarita = sounáležitost s druhými.“³

1.2 SPRAVEDLNOST

„Provinilce káráme víc z holedbavosti než ze spravedlnosti - nechceme je napravit, nýbrž ukázat, jak jsme sami bezúhonní.“⁴

François de La Rochefoucauld

Z mého pohledu je spravedlnost nutností, aby vůbec mohla fungovat sama podstata společnosti. Sama spravedlnost uspořádává společnost a ukazuje nám jistou cestu, cestu dobra, tedy to, co je správné, co bychom měli činit všichni. Být spravedliví ke všem ostatním, ale i k sobě samému.

„Předpokladem života jednotlivce je tedy jsoucnost společenství, a to jako činná, dějící se univerzalita vyjadřovaná i v pojmu spravedlnosti či dobra jako jemu nadřazené kategorie, a

³ NYTROVÁ, Olga - PIKÁLKOVÁ, Marcela. *Etika a logika v komunikaci*. 1. vyd. Praha : Univerzita Jana Amose Komenského, 2007. s. 340. ISBN 978-80-86723-45-7. s. 60.

⁴ SVOBODA, Martin. *Citáty o spravedlnosti* [online]. 2007-2013 [cit.2013-15-12]. Dostupné z WWW: <<http://citaty.net/citaty-o-spravedlnosti/?page=2>>.

jen na základě této prakticky uplatňované univerzality trvají i životy jednotlivých členů společenství. Univerzalita společenství se v tomto vztahu projevuje jako všeobecnost, všeobecná platnost a přítomnost, a to jednak pro jakékoliv společenství kdykoliv a kdekoliv, jednak jako vždy-přítomnost v každém konkrétním společenství jako v něm platný všeobecný předpoklad a podmínka života všech konkrétních členů tohoto společenství.

Tato podmínka projevuje svou univerzalitu i v tom, že nemůže být zrušená dokonce ani jednotlivými případy absolutní (i základní úroveň porušující) nespravedlnosti. Vražda jednotlivce státem či jiným jednotlivcem, jenž je takovou absolutní nespravedlností, neruší univerzální platnost základní spravedlnosti, pokud se nestává pravidlem – novou univerzalitou popírající univerzalitu spravedlnosti.

*Stane-li se takovým pravidlem, vede k zániku společenství, a tím paradoxně potvrdí platnost univerzality základní spravedlnosti, a to jako nutné podmínky existence lidského společenství.*⁵

⁵ VALACH, Milan. *Efektivní spravedlnost* [online]. 2009-2013 [cit.2013-15-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.valach.info/spravedlnost/>>.

SEZNAM LITERATURY A ZDORJŮ

KACZOR, Michal. *Zamyšlení se nad podobou solidarity v dnešní společnosti* [online]. 2008-2013 [cit.2013-15-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.michalkaczor.cz/zamysleni-nad-podobou-solidarity-v-dnesni-spolecnosti>>.

NYTROVÁ, Olga - PIKÁLKOVÁ, Marcela. *Etika a logika v komunikaci*. 1. vyd. Praha : Univerzita Jana Amose Komenského, 2007. s. 340. ISBN 978-80-86723-45-7. s. 60.

Solidarita [online]. 2013 [cit.2013-15-12]. Dostupné z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Solidarita>>.

SVOBODA, Martin. *Citáty o spravedlnosti* [online]. 2007-2013 [cit.2013-15-12]. Dostupné z WWW: <<http://citaty.net/citaty-o-spravedlnosti/?page=2>>.

VALACH, Milan. *Efektivní spravedlnost* [online]. 2009-2013 [cit.2013-15-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.valach.info/spravedlnost/>>.